

# בטחון שבועי

לכבוד הנגיד מר  
יוסף חיים ואזנה שליט"א

מתיקות דרך "ויגבה לבו בדרכי השם" במשנת נובהרדוק  
מהגה"צ רבי יהודה מאנרל שליט"א מעיה"ת לייקווד יצ"ו

## פרשת כי תצא תשפ"ו

### שו"ת עם הרב שליט"א

#### בענייני בזיונות ונסיונות ועוד

א. שאלה: יש לי אח שמתנהג כמו "נודניק", וזה מאוד מרגיז אותי.  
תשובה: לעובד ד', נודניק זהו דבר מצויין. זה מכריח את האדם להתעלות בסבלנות ובענוה. תלמוד מוסר על כעס, הכנעה וענוה. (במיוחד שער הכניעה בחוה"ל) אחד מרבותי ז"ל היה אומר - שנודניק זה מכרה של זהב! (goldmine) כמה שיותר יותר טוב. [בתנאי שתה יכול לסובלן]. אם אתה רואה את זה כך, אז זה נהיה הרבה יותר קל. [הגה"צ רבי דוב יפה זצ"ל (משגיח בכפר חסידים) היה אומר "אם אנשים היו יודעים שכל קושי בחיים הוא תפקיד, אז לא היה סבל בעולם!"] כשאדם לומד הכנעה זה מביא לו הצלחה ברוחניות ובגשמיות, לפעמים אדם צריך להכנע לבוס שלו, ולפעמים לאשתו, וזה יביא להם רק רווח. הכל בהשגחה, וכל אחד ותפקידו.

ב. שאלה: בשיטת נובהרדוק בגדלות הבזיונות וכו'. האם בזיון ליהודי זה לא פגם בכבוד שמים?

תשובה: האדם נברא בעיקר בשביל שבירת המדות, ואין לך כבוד שמים יותר מתיקון המדות! וזה רצון השם! יתכן ששאלה זו נובעת מנגיעות, שמפחדים מבזיונות. אם תלמד מוסר על מעלת הבזיונות (עי' בספר מדרגת האדם או בספר 'כצאת השמש בגבורתו' - (סדרת תיקון המדות), ועוד)

#### הקנאה - טעות גדולה

גדול. הרבה מהם כבר הכרתי שנים, ותמיד עשו רושם שהכל נפלא אצלם. גיליתי כמה סבל יש לכ"כ הרבה אנשים. זה חושב שהיה ראוי לו שטעלע יותר טוב, וזה היה רוצה יותר כסף, וכו' וכו'. הייתי מוכה בתדהמה. פתאום תפסתי כמה אנשים חושבים תמיד ש"הדשא של השני יותר ירוק" וחומדים את החיים של השני. וכמה האדם צריך להיות מאושר עם ה"פעקל" שלו שמכוון אליו מהש"ת. והוא הטוב ביותר בעבורו. ואף פעם אין לאדם לקנאות במצב של אדם אחר.

ידידי ר' מאיר פ. שיחי', סיפר איך שאמר לו ראש ישיבה מפורסם בעולם, כמה בזיונות וקשיים יש לו במעמדו, וכמה טועים האנשים שמקנאים בו!! יש לי חבר שתמיד במצב רוח מרומם ובשמחה יוצאת דופן. הוא הסביר שלומד כל יום 10 דקות מוסר על ענוה ושזהו הקו שלו בחיים!

רובנו סובלים כל ימינו סבל מיותר, כי איננו מבינים כמה חיינו טובים. מוסר - שהואהד מחשבה על פי התורה, יכול להציל אותנו. במיוחד כשלומדים על ענוה (אפשר שער הכניעה בחוה"ל או ספר אחר), [רק שיהיה מוסר שמח, דהיינו, לחשוב כמה אני מאושר להכיר באפסיות והבל הכבוד, ורוממות הענוה, והנעימות שזה משרה - הן לאדם עצמו והן ולסובבים אותו. אבל לא מוסר כמה אני רע שאני בעל גאווה, שזה מדכא] וזה עוזר לאדם להבין שטוב לו להיכנע לבורא עולם, ולשמוח בחלקו.

אשת יפת תואר, וחשקת בה ולקחת לך לאשה. התורה התירה לשאת אשת יפת תואר, אבל רק משום שדיברה תורה כנגד יצה"ר. וחז"ל (הובא ברש"י) גילו לנו שסופו לשנאותה. זה לימוד גדול לחיים שלנו. יש לנו הרבה דברים "יפי תואר" שחשקת בהם. אנחנו צריכים לדעת שבאמת הם אינם טובים עבורנו. זה יכול להיות בית של מישוה, רכב, כישרונות, או הצלחות! אם הקב"ה לא נתן לך את הדבר ההוא, הוא יודע מה שהוא עושה! אם היית בנעליים של חברך, לא רק שלא היית אוהב את המצב, אלא היית שונא!! בדיוק כמו שב"יפת תואר" סופו לשנאותה.

אני ראיתי כמה פעמים בחיי איך שני אנשים כל אחד מקנא בשני! זה היה פעם בכיתה שלי, ראיתי שני ילדים שמשוהו מפריע להם, והתברר שזה מקנא בזה, וזה מקנא בזה! ראיתי קהילה, בה שני עסקנים - זה רוצה בתפקידו של זה והשני להיפך! כל עוד שאנחנו לא מרוצים, היצה"ר מאוד מרוצה! כל אחד נולד עם "חבילה". תכונות טובות וגם חלקים פחות טובים. הטבע הוא שאנשים שמים לב לחלקים הטובים של אחרים, ולחלק הרע שבעצמם. במקום לעשות בדיוק להיפך.

פעם הגיע אדם גדול ללייקווד. אני שימשתי אותו, ועזרתי לאנשים אחרים לדבר אתו. אנשים פתחו בפניי את לבם וגילו את ה"פעקלאך" (חבילות של צרות רח"ל) כולל הסודות הגדולים שלהם, כי הם רצו ברכות וישועות מאותו אדם

#### זהירות בכבוד הבריות

היפת תואר לשפחה, או להשתמש בה לעבודה שלו, כיון שכבר ביזה אותה. ואע"פ שכבר זכה בה בכיבוש מלחמה, הוא חייב לשחרר אותה.

נלמד קצת מהפרשה כמה התורה מקפידה על כבוד הבריות. נצטוינו בתחילת הפרשה - לא תתעמר בה תחת אשר עינייה. אסור למכור את

יהיה לך יותר קל לקבלם, ואז תעריך גדולות הבזיונות.  
ג. שאלה: אפשר לקבל הדרכה לגבי ה"פרטים" (הנהגות יוצאות דופן כדי לבטל הפחד מאנשים) של נובהרדוק? ניסיתי ואני לא מרגיש נוח עם הפרטים.

תשובה: אסור לעשות פרטים בדורינו הם מדי כבדים ושוברים אותנו. הדבר הטוב ביותר, זה לעשות פרטים שאינם בולטים שהם משהו שונה - כגון להתפלל לפני העמוד. בנובהרדוק אמרו שהפרטים היותר מוצלחים הם אלה שמתוך זיכוי הרבים.

## הערך של בזיונות

שוב ושוב אנחנו רואים בתורה גודל הזהירות מבזיון של אדם אחר. אפילו שפל שבשפלים. א"כ אינו פלא שהאריז"ל אמר שהכפרה של הבזיונות שאתה מקבל, היא כ"כ גדולה, עד שאם אנשים היו מכירים טובת כפרת בזיונות, היו מחפשים אותם בשווקים וברחובות!! (הובא בספר שומר אמונים מאמר השגחה פרטית סופ"ט). עוד הביא בספר שערי קדושה לרבי חיים ויטאל (חלק א' שער ו') וז"ל, ואם עיני שכל לך, היה לך לחפש מי שיצערך, כי חיים אתה מבקש!! ע"כ.

וכע"ז כתב ה'תומר דבורה', בפרק ב': והשלישית שיחשוב על עוונותיו תמיד, וירצה בטהרה ותוכחת וייסורים; ויאמר (ר"ל, לפני שבאים עליו הבזיונות): "מה הם הייסורים היותר טובים שבעולם, שלא יטרידוני מעבודת השם? אין חביב בכולם מאלו שיחרפוהו ויבזוהו ויגדפוהו, שהרי לא ימנעו ממנו כוחו ואונו במלאים ולא ימנעו אכילתו ומלבושו ולא ימנעו חייו וחיי בני במיתה. אם כן ממש יחפוץ בהם, ויאמר מה לי להתענות, להסתגף בשקים ומלקיות המחלישים כוחי מעבודת השם, וני לוקח אותם בידי (ר"ל אני צריך לחפש אותם). יותר טוב אסתגף בבזיון בני אדם וחרפתם לי, ולא יסור כוחי ולא יחלש. ובוה, כשיבואו העלבונות עליו ישמח בהם, ואדרבה יחפוץ בהם! עכלה"ט.

## הטבה במקום הקפדה

וע"ע חוה"ל שער הבטחון (פרק ד' בסוף פירוש החלק השלישי) שבעל הבטחון אינו רב עם אנשים בשום אופן, כי יודע שהם שלוחי השי"ת, (ולטובתו כנ"ל) וחוף ממשנת"ל לעיל, יש עוד הטבה גדולה באנשים האלה, כי על ידי שנסבול חרפתם, נתקן מידותנו ונתעלה עד מאוד להיות דומים לשכינה! ויסבול חרפתם, ואדרבה, ימשיך לגמול אתם חסד, ויעשה להם כל מה שיוכל לעשותו מן הטוב!!

זה לא קל להיות יהודי ולא גבעוני, יש כמה אנשים שמחזיקים נטירה שנים רבות. בעלי מוסר אומרים, שאם יש לך קפידה על איזה אדם, אז תחפש סיבה דווקא לדבר איתו או להיטיב לו - זה יכניע את לבבך, וגם ימחוק את ההקפדה!

הצעת עבודה למעשה: (שמעתי ממו"ר רבי עוזר שווארץ זצ"ל) זכור: שאם יש לך הקפדה על מישהו, דע שזה החסרון שלך!! הלב שלך חסר בטהרה! ואכן אתה רק בשר ודם, אבל כל חיוך הקטן ביותר או הבעה של שלום, למי שיש לך עליו הקפדה בלבך, מומלץ מאוד, וזה מכבס ומזקק את לבך מאוד! או אפשר גם שלא בפניו, לומר (או לכתוב בינך

נתבונן על מי מדובר כאן, ולמה באה יפת תואר למלחמה. הרשעה הזאת מגיעה כדי שאנשי הצבא היהודים יתפעלו מיופיה, ויסיחו דעת מהמלחמה, ותוך כך, יבואו אחיה הרשעים ויהרגו אותם, או יתפסו אותם לשבי ולעניו. התורה מצווה עליו להכניסה לתוך ביתו ירח ימים ובכתה את אביה ואמה וכו' וכו'. כדי לעזור לו לאבד חשקו לקחתה. אבל כשהוא מגיע להחלטה זו, כמה התורה מזהירה לשמור על כבודה ולא להשפיל אותה! התורה מתייחסת אפילו להרגשים של הגויה הרשעה!!

אחרי זה יש פרשת בכור בן השנואה, ושוב כאן התורה מזהירה לא לזלזל בהרגשותיה של השנואה, ולקפח את בנה הבכור מירושת פי שניים. אח"כ התורה מדברת על מחוייב סקילה, שזה אומר שעבר על עבירה מפורסמת מהחמורות ביותר, והתרו בו ואמר "אעפ"כ!" - זה לא קל להתחייב סקילה! וע"ז יש ציווי לתלות, אבל אסור להשאירו על העץ - "כי קללת אלקים תלוי". והיינו שכיון שרשע מרושע זה הוא סוף סוף בצלם אלקים. התורה חוששת בכבודו.

בסוף הפרשה יש לנו פרשת תשלומי בושת. ורואים מצורת הביטוי שהתורה בחרה - "וקצותה את כפה", אע"פ שמדובר על אדם שרב עם בעלה, אעפ"כ משמע מהתורה, שהיה ראוי באמת לקצוץ את ידיה! כי זהו עונש המתאים למי שמבייש יהודי!

ידוע ומפורסם, שמי שבזו אותו ושותק, יש לו כח עצום של ברכה, ושהרבה נושעו ע"י ברכות אלה! בעלי המוסר היו עובדים על עצמם לקבל בזיונות בשמחה (וידועים דברי החוה"ל והרמב"ם על אותו חסיד שהיום השמח ביותר בחייו, היה כשהתבזה מאוד והרגיש שזה לא כאב לו כלל!).

ובגמ' (ב"מ נ"ח:) כל המלבין פני חבריו ברבים כאילו שופך דמים. ונראה לפי"ז לפרש בפרשת יבום וחליצה שאם אינו רוצה לייבם, ועושים חליצה, יש מצוה - וירקה פניו. ויתכן שכיון שאינו רוצה לבנות את בית אחיו - שהענין בזה לתת לאחיו (שמת בלי זרע), המשך של חיים ע"י יבום - מגיע לו עונש קרוב למיתה, כיון שלא אכפת לו על חיי אחיו. ולכן באה התורה"ק ואמרה שיתבזה ע"י "וירקה בפניו", שזהו כעין מיתה.

לכן, בזיונות הם כפרה נפלאה ביותר ומכפרים אף על העבירות החמורות. יתכן שיכפרו אפילו על חילול השם שאין לו כפרה אלא במיתה. כיון שהיו במצב של כעין מיתה, בתנאי שמקבלים הבזיונות באהבה, ומאמינים שזה לטובה. (ע"י גמ' ברכות ה'). מה אשם לדעת, אף יסורים לדעת).

גם אם פגעו בך, לבד ממש"כ למעלה שצריך לדעת שזהו מתנה גדולה. עוד יש להזהר, לא להקפיד עליו, וע"י רמב"ם הל' תשובה (כ' י') וז"ל אסור לאדם להיות אכזרי ולא יתפייס, אלא יהא נוח לרצות וקשה לכעוס, ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול, מוחל בלב שלם ובנפש חפצה, ואפילו הצר לו וחטא לו הרבה לא יקום ולא יטור, וזהו דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון, אבל הגוים ערלי לב אינם כן אלא ועברתם שמורה לנצח, וכה"א על הגבעונים לפי שלא מחלו ולא נתפייסו, והגבעונים לא מבני ישראל המה. עכ"ל.

# בטחון אמונה ושמחה

לבין עצמך!) דברים טובים על אותו אדם או לגרום לו דוקא כבוד באיזה אופן (תקנה לו עלייה!) כל אלה חשובים מאוד מאוד בשמים, וישנו לך את כל המשפט לשנה נפלאה!!

## גודל ההטבה של השי"ת

לך ולבניך אחרים! הרי אין לאדם רגיל חשק לאכול דם, ואעפ"כ כזאת ברכה גדולה! וכן בשילוח הקן, מצוה קלה שאין בה חסרון כיס, אמרה תורה למען ייטב לך והארכת ימים, ק"ו למתן שכרן של מצות חמורות (רש"י בפרשה).

אין לנו השגה בגודל אהבת ד' אלינו!! וכיון שזה כך, יותר קל לנו להבין שאפילו רשע הבוטח בד', חסד יסובבנו (ילקוט שמעוני, תהלים סוף פרק ל"ב) בטחון אין לו שום קשר עם זכויות!! גם אם אינך שווה כלום, בטחון באבינו שבשמים, כבר יקיף אותך בהרבה חסדים. ואדרבה, זכות המצוה הגדולה של בטחון, תעמוד לך להתעלות ולהיות צדיק!

### ההכנה למשפט בר"ה

לפי כל זה, כשאנחנו עומדים לפני יום הדין ואנחנו חושבים על יחס התורה לבזיונות, מי שזכה לבזיונות ידע נאמנה שהמשפט שלו בר"ה יהיה יותר קל! אנשים האלה הם הידידים הגדולים המיטיבים אתנו ביותר! אנחנו צריכים לשמוח כשמתבוננים על הטבות השי"ת אלינו שהוא מביא לחיינו אנשים שמבזים אותנו ומצערדים אותנו כדי לכפר עלינו ולהיטיב אתנו. ולפני אבינו אב הרחמן, הטוב והמיטיב לרעים ולטובים, אנחנו עומדים למשפט! עוד יש לנו להתבונן שהדרך הטובה ביותר לזכות בדין בר"ה, היא ע"י שתראה טוב באחרים, ואז השי"ת יראה טוב בך, ויהיו לך ישועות גדולות!

ונקלה אחיך לעיניך. בגמ' מכות (כג.) אמר שמואל כפתוהו ורץ מב"ד פטור. ופרש"י בשבועות (כ"ח.) דכיון דנתבזה במנוסה זו, הוא בכלל ונקלה, שכיון שנקלה כבר נתכפר, ונחשב כאחיד. (ע"ש בגמ' עוד דוגמאות.) זה מפליא, הרי הוא היה חייב 39 מכות כואבות, ואיך נפטר ע"י שברח. ושוב רואים כאן שהקב"ה מתחשב מאוד בבזיון האדם, ונחשב בזיונו במקום כל המלקות! בפעם הבאה שמישהו מבזה אותך, תגיד לו יי"ש! כי יתכן מאוד שהציל אותך מלהיות בבית החולים! ואולי אפשר לפרש שהתורה נקטה מספר ארבעים, אע"פ שאינו אלא 39, ללמדנו, שאדם שחייב יסורים תמיד יסכול פחות ממה שמגיע לו, כי תמיד ד' מלא רחמים, ומקבל צער מועט כמרובה. ובאמת כן מפורש בפסוק, כשקילל שמעי בן גרא את דוד, רצו עבדיו להרגו. ואמר דוד (שמואל ב', ט"ז-י"ב) אולי יראה ד' בעיני (פרש"י בדמעת עיני), והשיב ד' לי טובה תחת קללתו היום הזה. ובמצודות שם כ': בעבור העלבון הזה ישיב לי ד' טובה וכו' ורואים כמה גדולה חשיבות של עלבון.

ושכחת עומר בשדה, לא תשוב לקחתו, למען יברכך בכל מעשה ידיך. ברש"י שם כ' ואע"פ שבא לידו שלא במתכוין, ק"ו לעושה במתכוין. אמור מעתה נפלה סלע מידו ומצאה עני ונתפרנס בה, הרי הוא מתברך עליה. עכ"ל. והברכה הוא ברכה עצומה - הצלחה בכל מעשה ידיך!! שוב אנו רואים גודל אהבת ד' אלינו, וכמה השי"ת רוצה לזכותינו ולתת לנו שכר והטבה, אף אם אין כאן סיבה אמיתית! גם בפרשת ראה באזהרת דם, הפסוק אומר לא תאכלנו, למען ייטב

## אני לרודי ורודי לי

כל אחד יש לו קשר שונה ומיוחד עם השי"ת. הן בלימוד המוסר והן בעצם עבודתו. יש א' שמסוגל להיות מתמיד וללמוד 3 או 4 סדרים ביום, ויש מי שאינו מסוגל לזה. הוא צריך להתייעץ עם רבי ולדעת מה רצון השי"ת ממנו! לא לחשוב שהוא צריך להיות כמו חברו. מי שמרגיש עצבות צריך להשקיע באלול בעיקר להיות בשמחה! שיאכל גלידה! העיקר לצאת מהעצבות!

מהו עיקר אני לרודי ורודי לי? ידוע שגדולי הצדיקים היה להם תענית דיבור מר"ח אלול עד אחרי יוה"כ. מה הענין בזה, וכי יש ענין להיות בעצבות ח"ו? הלא דרכיה דרכי נועם? התשובה פשוטה. באלול לא היו מסוגלים לדבר עם אנשים, הם הרגישו שהשי"ת כ"כ קרוב אליהם ולא שייך לדבר על יד השי"ת עם עוד מישהו!! יש לי רק חבר אחד בשמים, "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ". (תהילים ע"ג כ"ה) כי אבי ואמי עזבוני וד' יאספני. דוד המלך אומר כי אבי ואמי עזבוני (ואין הכוונה כמו שכל ה"קוועטשערס" מהדור הצעיר אוהבים להתלונן על הוריהם, שהיו אכזריים אליהם וכו' וכו', וע"ש במפרשים), אבל

חמי זצ"ל רבי אהרן רוטמן, כבר מאמצע אלול היה מלא שמחה ואור, ולא היה יכול לחכות עד הימים הקדושים ר"ה ויוה"כ. כמה שמחה צריך להיות לנו בימים גדולים אלו של אלול - ימי הרחמים ורצון ימי קירבת השם! המשגיח רבי נתן וואכספויגל זצ"ל אמר שאדם צריך לשמוח בכל רגע ורגע מאלול כי כל רגע יכול להפוך אותו לאדם חדש!! גם בר"ה ויוה"כ התפילות מלאות שירה וזמרה. ואפילו ביוה"כ שרים "סלח לנו מחל לנו כפר לנו" מרוב שמחת הכפרה וקירבת השם.

צריך להשתדל לעשות הכל עם חיוזק וזריזות, התורה - לשמור על הסדרים, והתפילה עם פייער (אש קודש) אבל העיקר לימוד המוסר. כדאי, כדאי, כדאי, להשקיע במוסר. אפילו תורה אינו יכול להפוך האדם כמו מוסר. אבל איזה מוסר? העיקר הספר שלך! מי שמרגיש שהנסיון שלו הוא לא לכעוס אינו טוב שיתחיל ללמוד מוסר על קדושה. וכן להיפך. כל אחד יש לו את העבודה שלו וצריך ללמוד מוסר על אותו ענין. אני לרודי ורודי לי - בלשון יחיד -

העיקר הוא - וד' יאספני!!

כשאמר לילדיו לעשות משהו וכדו' והם לא הקשיבו לו, תמיד הרים את עיניו לשמים ואמר להשי"ת. רבש"ע תראה שקשה לי, לחנכם, אתה תחנכם במקומי! ובאמת ילדיו גדלו לתפארת!!

סיפור דומה היה עם אישה שבעלה היה במצב נפשי נורא, והוא התאכזר עם הילדים, עד שכמעט התאבדה מלחץ אותם. ואמרתי לה אותה העצה. וגם שם זה הצליח מאוד ב"ה! וזה סוד ההצלחה בחיינו - וד' יאספני!!!

**שני סיפורים.** הגיע אלי אברך, שהיו לו בעצמו כמה קשיים, וגם אשתו לא הבינה כלום בחינוך הילדים, והיה לו קשה מאוד לגדל את ילדיו, אמרתי לו: הגמ' אומרת שלושה שותפים באדם. תגיד להשי"ת - תמיד אתה מטיל תפקיד ההשתדלות בחינוך על השותפים כאן בעוה"ז. אבל במקרה שלי - אין אפשרות לשותפים לגדל את הילדים. ולכן אני מבקש שאתה ד' - השותף הגדול והשלישי, תחנך את הילדים במקומי! ובאמת ראה סייעתא דשמיא מיוחדת בחינוך ילדיו. וכמה פעמים,

## נובהרדוק - עיקר לימוד המוסר - החזרה

תמיד - "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם". רבינו גרשון ליבמן היה חוזר אלפי פעמים על הפסוק "ואני קרבת אלקים לי טוב". ואני שמעתי בעלי מוסר שהיו משננים כסדר הפסוק "מי לי בשמים, ועמך לא חפצתי בארץ" - תהילים ע"ג כ"ה (אין לי עוד מישהו חוץ ממך - ד' - בשמים, וחוץ ממך, אין לי חפץ לשום אדם בארץ!)

בנובהרדוק היו רושמים כל פעולה שזכו לעשות כנגד רצונם. אני שמעתי על צדיקים שרשמו עד 50 פעולות ביום! החזרה התמידית-שהצלחת לשבור מידה ורצון-מכניסה ללב שלך שאתה משוחרר מהרצונות, יותר מכל מוסר אחר!!

בנובהרדוק היו אומרים: אם מישהו הכאיב לך, אל תדאג 'עליו', חייך קודמים!! תדאג למה כואב לך!! ועוד, מי שמציק לך, בודאי זה או משום שמקנא בך, או משום שאינו מקבל ממך מספיק כבוד. א"כ במקום לריב אתו, תתקן את שורש הענין, ותתן לו הכבוד שכל כך חסר לו! ואם הכנסת מספיק פעמים לראשך שהכבוד הבל הבלים, אז לא יהיה לך קשה למצוא משהו באותו אדם שהוא מוצלח יותר ממך, ובאמת לשבח אותו ע"ז בכל לבך. אתה תראה שבין רגע הוא ייהפך לחברך (אם רק תאמר את השבח באמת הוא יאמין לך!).

אני מכיר יהודי שהיה צריך לדרוש ברבים, והיה בפחד גדול. הוא היה צעיר, ובלי ניסיון, והיה שבור מאוד. (הוא היה עם טבע של לחץ גם לפני זה). לילה לפני הדרשה, הוא לא נרדם. ולכן חזר לעצמו שוב ושוב, את המילים הפשוטות "אל תפחד" מאות פעמים! והפלא ופלא - הכח של הדיבור לעצמו, דיבורים חיוביים - מאוד מאוד עזר לו, ולאט לאט הוא נרגע! זהו הכח של חזרת דברים פשוטים של מוסר שוב ושוב. מצאנו גם אצל יהושע שהקב"ה ומשה רבינו אמרו לו שוב ושוב חזק ואמץ, אל תירא ואל תחת. ולמה צריך לומר כן יותר מפעם אחת? אלא אפילו מה ששומעים בנבואה ממושה רבינו ומהשי"ת, נכנס כל פעם יותר.

ולכן אם אתה נמשך לכבוד, תחזור שוב ושוב מאות פעמים, "הכבוד הבל הבלים" (עי' מס"י סוף פי"א). אתה תשתכנע, ותשתחרר לאט לאט מהמשיכה הגדולה לכבוד. (אלא שלדבר מושרש כל כך כמו כבוד, צריך לעבוד ע"ז הרבה זמן, ולא יועיל לילה אחד של מוסר!) וכן אם יש לך מישהו שקשה לך לאהוב אותו, תשנן שוב ושוב "ואהבת לרעך כמוך". ועדיף בנחת ועם ניגון רך, ואז תסתכל איך לאט לאט האהבה צומחת בלבך. אם אתה נמצא במקום שיכולים להיות נסיונות של מראות אסורים, תחזור שוב ושוב על "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" עם ניגון של מוסר וזה יעשה נפלאות. בקלם היו משננים

## כח הדמרידה - נגד היצה"ר

את הצלחותיו במלחמת היצר וכבישת המידות. ומדי פעם היו עושים סעודת מצוה כדי לשמוח עם הזכייה הגדולה של כבישת היצה"ר. טבע האדם לשמוח אם יכול למרוד ברשות שמעליו, בנובהרדוק היו משתמשים בכח זה כדי להילחם ולמרוד על שליטת יצה"ר!! ספר מדרגת האדם מלמד את האדם ליהנות מלמרוד ביצורו!!

התורה מצווה עלינו שיום ז' של פסח, יהיה "עצרת" ופרש"י, עצור עצמך מן המלאכה. רואים כאן שימים שאינך צריך לעצור את עצמך, הם ימי חול, ואילו יום שאתה צריך לעצור את עצמך, הוא יום טוב! (ובלשון מליצה - יום שעצרת את עצמך - הוא יום "טוב" בשבילך!)

בישיבות של נובהרדוק, כל אחד שהתגבר היה מספר לראש הוועד שלו

קו 'עמודיה שבעה' 0733-587-587  
שיעורים ע"פ דרכו של הרה"ג ר' אברהם גניחובסקי זצ"ל בהנהגת הבית, בספר 'עמודיה שבעה', ברוח העלון

שמעו ותחי נפשכם  
לשיעור שיעורי הרה"צ יהודה מנדל שליט"א בקו 'השגחה פרטית' 02-3011300  
או בקו הישיר: 02-3011906

להארות והערות:  
050-4154557  
לקבלת הגליון במייל X7100100@GMAIL.COM

מפיצים בטחון לכל יהודי - בכל העולם - מכל הלב  
אנחנו רוצים להגדיל את התפוצה ואנחנו מתמודדים עם הקיים עזרו לנו להפיץ את האור! ניתן לתרום בנדרים פלוס ע"ש "עוצמה של קשר" במדור "ביטחון שבועי" בנק מרכנתיל סניף 725 מס' חשבון 44346 ולציין עבור 'בטחון שבועי' וכן אצל יצחק יהודה לב ארי בטל' 0504121613